

furto. marium depalcenium iniuriis, injuria dilacerantium, imò infra vetustas paulatim cuncta consumat. non debet Ecclesia in tot humane conditionis casibus occasione au-upari. Laicos privandi jure, quod forte Majores ob præclara in Ecclesiam merita obtinuerunt.

142 Dices: quid interest, an Laicus jure præscriptionis ob immemorabile tempus retineat jus Decimandi; an verò idem jus eidem relinquatur ob privilegium ex immemoriali tempore præsumptum? Resp. multum omnino referre: si enim jure præscriptionis acquireret, illud retinere posset etiam si postea tempore ad præscriptionem necessario, jam completo veniret in notitiam, quòd absque legitimo titulo injustè possidere incæpisset: cum non amplius vitiosè sed jure præscriptionis legitime possideret. Secus est, si ob sciam præsumptionem justè tituli retinet; quia in tali casu jus Decimandi dimittere, & Parocho restituere debet, quamprimum in sufficientem notitiam falsæ præsumptionis venerit, quocumque tandem tempore notitiam acquirat: prout bene observat Felinus in c. Accedentes. de Præscript. n. 6. & post ipsum Engel lo. cit. n. 27. & alii; estque bene notandum.

143 Hinc notatur quædam non constat de vitioso initio: quamprimum enim de hoc constat, jus Decimarum relinquere debet, est immemorabile tempore ab antecessoribus fuerit possessum. Quod idem dicitur, quando constat, quòd immemorabili tempore nondum possideatur, quia non nisi immemorabile tempus præsumptum titulum præbet. Qui autem sit tempus immemorabile, & quomodo probetur, vide supra Lib. 2. Tit. 26. de Præscript. n. 122. & seqq.

144 Porò licet Abbas in c. Cum Apostolica 7. de His, que sunt à Prælat. n. 12. & ibi Joan. Andreas. Felinus in c. Cum contingat de Foro compet. n. 4. Cardinalis de Luca de Decimis, Discurs. 6. n. 24. & 25. allegans plures Rotæ Decisiones, velint, ad hoc, ut Laicos retinere valeat Decimas, præter tempus immemorabile, requiri insuper famam privilegii, debereque Laicum probare communem famam, quòd antecessoribus Decimæ ex privilegio concessæ, vel ante Concilium Lateranense in Feudum datæ sint. Nihilominus sententia contraria, videlicet, quòd talis fama non sit necessaria, communior est: ac satis prolabilis, eamque tenet Covarruvias lib. 1. Variar. Resolut. cap. 17. n. 5. Sed si dubitetur. Pirhing de Præscript. n. 44. & alii. Ratio est; quia universalius tempus immemorabile etiam absque fama privilegii vel tituli, habet vim privilegii, ac tituli, arg. c. 1. de Præscript. in 6. c. Super quibusdam de V. S. junctâ l. fin. ff. de Aqua pluvia arceid. ibi: Quibus auctoritatem vetustas dedit, licet jus non probetur, tuendi sunt. Nec possunt Adversarii ex Jure probare, cur in materia Decimarum, & non in aliis requiratur fama privilegii, vel alterius justè tituli in specie. Si dicunt rationem diversitatis esse, quòd Laicus sit de Jure incapax possessionis Decimarum, c. Causam. 7. de Præscript. Resp. esse saltem incapax ex privilegio: & fuisse incapax ante Concilium Lateranense per infestationem, quod utique sufficit ad hoc, ut ex tempore immemorabili confingere possit præsumptum, eos ex simili titulo Decimas possidere incæpisse.

145 Queritur IV. An Laici jus Decimandi, quod ex legitimo, vel saltem præsumpto titulo juxta dicta possidentes possint per Venditionem, donationem, mutationem, vel per alium contractum in alios transferre Laicos? Resp. Affirmative. Barbofa in c. Prohibemus. 10. h. n. 7. Menochius Illustrium. cap. 89. n. 2. Sylvester v. Decima. n. 16. dicto 3. Gutierrez Pract. qq. lib. 1. cap. 15. n. 5. & Pirhing h. t. n. 144. cum Glossa in c. c. Prohibemus. h. t. v. Laicos. contra Abbatem in idem c. n. 4. & plures alios. Ratio est; quia quisvis potest jus sibi legitime competens in alium transferre, nisi

Jure prohibetur arg. l. In re Mandata C. Mandati, atqui nullum Jus assignari potest, ergo. Nec dicas, obistere, quòd jus Decimandi sit quid spirituale. Nam contra est, quòd juxta dicta possit jus Decimandi, ut abstineat à titulo spirituali, dari Laicis saltem privilegio Summi Pontificis: quo modo si eis datur, prout dari olim consuevit, datumque præsumitur, reputatur inter patrimonialia ipsorum, & ut quid profanum ceteri debet, uti cum aliis bene observat Barbofa lo. cit. arg. l. Paterfamilias. ff. de Legat. 3. c. 2. de Feudis. Confirmatur: in dubiis optima Legum interpretis est consuetudo, l. 37. ff. de Legibus: atqui Jura, quæ ab Adversariis contra Conclusionem allegantur, obscura sunt & dubia: ergo standum erit consuetudini: Hæc autem passim, præsertim in Germania, Gallia, Hispania habet, quòd Laici Decimas, quas ab Antecessoribus habent, pro libito disirahant: ergo.

Obijciunt Adversarii textum c. Prohibemus. 19. h. n. ubi se potissimum, & vix non unicè fadant, ibi: Prohibemus ne Laici Decimas, cum animarum suarum periculo detinentes, in alios Laicos per aliquo modo transferre. Resp. hunc textum non loqui de Decimis, quas justè & legitime ex vero vel præsumpto legitimo titulo possident sed de illis, quas injustè detinent, prout aperte liquet ex verbis Laici Decimas cum animarum periculo detinentes. Hæc enim verba non verificantur de Decimis legitimo titulo possitis; has siquidem tutâ conscientiâ, & sine animarum periculo retinent, uti ipsi Adversarii fatentur. Illud idem notandum, quòd, ubi constat, jus Decimandi Laico esse perpetuò concessum in Feudum: Laicus in alienatione ejusdem observare debet ea, quæ de Feudis dicta sunt supra Tit. 20. de Feudis.

Queritur V. Quibus debeantur Decimæ Novæ? Ante responsum notandum, Novalia propriè, & improprie accipi posse. Novalia propriè juxta SS. Canones dicuntur, quando ex sylvâ v. g. palude, aut aliâ terrâ ultra memoriam hominum incultâ jacente ad culturam fit, seu erigitur ager v. g. c. Quid per Novale 21. de V. S. ubi Papa dicit, quòd per Novale intelligat agrum de novo ad culturam redactum, de quo non extat memoria, quòd aliquando fuerit cultus. Dicitur autem juxta SS. Canones, quia de Jure Civili l. Sylvâ. 30. ff. de V. S. Novalis est terra præcisa, quæ anno cesavit, id est, inculta jacuit. Novalia improprie talia sunt, quando in locum prius cultum alii à prioribus distinctè inferuntur fructus: ut si ex pratis, pomariis, vineis, pascuis &c. sint agri, wann Wissen. Obst oder Wein-Garten imgerissen werden. Item si agri prius frumentario inleantur lupuli, vel plantentur vineæ &c. Engel h. t. n. 11.

Resp. I. Si Novalia improprie dicta fiant ex telibus fundis, de quibus prius vi consuetudinis nullæ selvebantur, Decimæ, prout sæpe fit in his partibus, dum ex pascuis, pratis, pomariis, sylvis &c. (de quibus vi consuetudinis nullæ selvebantur Decimæ) sunt agri frumentarii, tunc Decimæ de iis debentur Parocho loci, non obstante, quòd alius ex aliquo titulo, privilegio v. g. debeantur Decimæ. Engel h. t. n. 11. & alii. Ratio est: Tum quia Parochus fundatam in Jure intentionem habet, percipiendi omnes Decimas c. Cum contingat. 29. c. 30. h. t. Tum quia Decimæ Novalia specialiter Parochis appropriantur, ad id ut eas non fiat extensio, est alio ex privilegio vel alio titulo competat jus omnes Decimas alicubi percipiendi c. Tua. 25. c. Cum contingat. 29. h. t. & c. 2. h. t. in 6. Nec dicas quòd Canones loquantur de solis Novalibus propriè & non de improprie dictis. Nam contra est, quòd canones indistinctè loquantur, consequenter indistinctè intelligendæ sunt, cum ubi jus non distinguit, nec nos distinguere debeamus; l. de Prælio. ff. de Public. in rem actione; præsertim si mandando in sensu indistincto reditur ad jus commune: prout

prout fit in præsentibus, nam Decimæ Novalia pertinent de Jure communi ad Parochum. Accedit, quòd etiam Decimæ Novalia improprie dictorum expressè attribuantur Parochis, ad id ut eas etiam Regulares aliàs ad solutionem Novalium exempti solvere debeant Parocho loci c. Commisum. 4. h. t. & ibi Glossa vers. Pascuis.

Resp. II. Si Novalia improprie dicta sunt ex fundis, de quibus antea solvebantur Decimæ, debentur de illis Decimæ illi, qui prius ex tali fundo percipiebat Decimas, sive Parochus sit, sive alius, cui ex privilegio v. g. Decimæ competunt. Fagnan. in c. Commisum. 4. h. t. n. 12. Joan. Andreas ibid. n. 2. Pirhing h. t. n. 112. Covarruvias Pract. q. 37. n. 5. dicens esse communem arg. c. Commisum. 4. h. t. ubi præcipitur, ut sicut de pascuis olim Decimæ persolvebantur, ita nunc de sylvis ad frugum fertilitatem anclatis Decimæ persolvebantur. Ratio est; tum quia qui semel in legitima possessione Decimandi ex aliquo fundo est in illa manebit, quidquid postea in eo fatum, vel vineam, aut econtra Et hoc infirmari videtur c. 29. h. t. ubi dicitur, Decimæ Novalia pertinere ad Parochum: Nisi rationabilis causa ostendatur, per quam appareat Novalia Decimas ad alium pertinere. Hæc namque ratio merito etiam assignatur quasi possessio percipiendi Decimas de fundis, ex quibus dein sunt Novalia improprie dicta.

Resp. III. Decimæ de Novalibus propriè dictis spectato Jure communi, & seclusis privilegiis pertinent ad Parochum loci, in quo facta sunt Novalia. Barbofa in c. Quoniam. 17. h. t. n. 1. & ibi Abbas n. 1. Pirhing cod. n. 100. Engel cod. n. 11. cum communi & certis aliorum, textu claro cit. c. Quoniam. 17. h. t. Ratio est; quia universalius perceptio Decimarum ad Parochiales Ecclesias de Jure communi spectat, ut dicitur c. Cum contingat. 29. c. Cum in tua 30. h. t.

Dicitur notanter seclusis privilegiis, quia juxta dicta n. 70. & seqq. de Novalibus Regularium, quæ propriis manibus, aut sumptibus colunt, Decimæ non ad Parochum, sed ad ipsos pertinent Regularis, seu potius his de illis nullas tenentur Parocho dare Decimas, c. Ex parte. 10. h. t.

Resp. IV. Si Novalia liquidò existunt in confinio duarum Parochiarum, ita ut una pars agri de novo ad culturam redacti reperiantur intra unam, altera verò intra alterius Parochiæ limites, Decimæ hujusmodi Novalia inter duos Parochos juxta proportionem terræ in cujusvis Parochia existentis dividi debent. Abbas in c. Quoniam. 13. h. t. n. 5. & ibi Barbofa n. 5. Pirhing h. t. n. 102. & alii. Ratio est; quia quisvis Parochus de fructibus terræ in sua Parochia existentibus Decimas de Jure percipit cit. c. Cum contingat. 29. h. t. ergo ubi constat, aliquod terræ spatium in certa Parochia situm esse, de fructibus illius spatii Decimas percipere habet. Quòd si verò Novalia in tali loco existant, ut constat quidem, quòd ad alterutram in duas Parochias locus pertinet, nesciatur tamen ad quam, vel ignoretur, an majus vel minus spatium ad hanc vel illam Parochiam spectet, Decimæ æqualiter inter duos Parochos erunt dividendæ. Barbofa lo. cit. ob Jura & rationes dictas. Et quamvis hoc ultimum sit, valde commune inter DD. non desunt tamen inter DD. doctores, in hoc ultimo Decimas pertinere ad Parochum Sacramentalem, seu illum qui est verus Parochus Pastor & Domini Novalium. Rationem dant, quia talis habet duplex, vel saltem fortius jus quam

alius Parochus, nam in primis habet æquale jus cum alio ratione fundi: dein etiam habet hoc, quòd de Jure communi omnes Decimæ spectant ad Parochum Sacramentalem c. 29. & 30. h. t. Nec dicas hos canones verificari de Decimis personalibus, non autem prædialibus. Nam contra est, quòd, etiam non certum tamen dubium quin & probabile sit, etiam prædialibus Decimas in aliena Parochia existentes pertinere ad Parochum Sacramentalem prout ipse fatetur Pontex c. Cum sint. 18. h. t. consequenter Parochus Sacramentalis hoc ipso fortius jus habet, unum certum æquale cum alio, alterum verò probabile; quæ opinio plane satis æqua & probabilis est, adeo ut juxta eam in tali casu ad relationem Decimam Referentis in celebrissimo consilio Ecclesiastico Pirhingensi justè lata fuerit sententia pro Parocho Sacramentali contra Parochum, in cujus Parochia existebat fundus Novalium.

Resp. V. Quando Novalia inter nullius Parochiæ limites existunt, uti contingere solet, si Novalia fiant in sylvâ, vel palude, quæ pro termino duarum Parochiarum olim constituebatur, Decimæ ad Episcopum loci spectant, qui eas vel certæ Parochiæ, vel sibi, vel alii pio operi applicare & attribuire potest. Barbofa, & Abbas lo. cit. & ibi Anchoranus, Pirhing h. t. n. 101. cum communi, textu claro cit. c. Quoniam. 23. h. t. ibi; Alioquin (si nempe in nullius Parochia existant) ipsius secundum discretionem a Deo tibi datum, alii Ecclesiæ deputæ, vel ad opus tuum poteris retinere. Ad quod faciendum non est necessarius consensus Capituli, prout bene advertunt DD. citati, cum Joan. Andrea in c. c. Quoniam. h. t. n. 2. Ratio est; quia talis Decimarum applicatio non est alienatio, sed pura non acquisitio, cum, uti supponitur, Decimæ talium Novalium Ecclesiæ Cathedrali nondum sint unitæ, consequenter Juris solemnitas non requiritur. Accedit, quòd licet Episcopus solus non possit Ecclesiæ prædicare in bonis jam acquisitis, possit tamen id facere solus in bonis acquirendis. Abbas lo. cit. n. 4. Pirhing h. t. n. 102. pro quo vide textum, & Glossam eod. 16. q. 6. c. fin.

Queritur VI. An privilegium percipiendi, vel non solvendi Decimas extendatur etiam ad Novalia? Resp. I. Est privilegium percipiendi in aliquo loco Decimas absolute ac indistinctè concedatur, tamen ad Novalia se non extendit, nisi exprimat. Jure dein Laicis, sive Clericis, sive Religiosis concedatur. Covarruvias Var. Resolut. lib. 1. cap. 17. Barbofa in c. Ex parte. 27. h. t. n. 9. & 6. Zoëfius h. t. n. 16. Gutierrez lib. 2. q. 9. Can. cap. 21. n. 123. ubi citat Anchoranum, & alios. Pirhing h. t. n. 104. Roderiquez Tom. 2. q. 9. q. 42. n. 6. contra plures alios. Idque delimitur ex c. Tua. 25. §. fin. c. Cum contingat. 29. h. t. & c. 2. in prin. & sine cod. in 6. Ratio est; quia hujusmodi privilegium est odiosum, utpote in Parochorum, ad quos de Jure spectat c. 29. h. t. præjudicium cedens, consequenter non extendendum sed potius restringendum, prout dicitur c. Cum tua. 25. in fine. h. t. Nunc est alicui Monasterio, vel alii concedatur, quòd in aliqua Parochia Decimas percipiant, nihilominus Parochus Decimas de Novalibus, quæ post concessum privilegium sunt, colliget.

Nec obstat c. Ex parte. 27. h. t. ibi: Cum tibi quod majus est, sit concessum, ut videlicet Decimas de laboribus terræ Parochiarum tuarum cum integritate percipias, de Novalibus eas percipere satis potes, quia ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur. Respondetur enim cum Barbofa in c. c. Ex parte n. 6. & aliis, non esse ibi sermonem de Decimis ad aliam Ecclesiam pertinentibus, sed de Decimis Parochiarum Monasterio Abbatis (de quo in Capitulo) incorporatarum; quæ Decimæ aliàs jam de Jure communi ad dictum Abbatem pertinebant, consuetudinem tamen, aut aliquid ratione forsan ad alios legitime, vel illegitime transfate, eidem

eidem Abbati denuo per Papam restituebantur: ut sensus sit: cum tibi concessum sit, ut de Parochiis tuo Monasterio incorporatis Decimas percipias, etiam Novalia percipere poteris. Qui sensus rite deservitur tum ex verbis Parochiarum tuarum: tum ex apposita ratione: quia ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur: hæc enim ratio in proposito non procederet, si de Decimis alterius Parochie questio esset, eò quòd tunc concessio odiosa, utpote Parocho præjudicialis esset: in quali concessione ob majoritatem rationis non debet fieri extensio, nec valet argumentum à majori ad minus, ut cum communi docet Barbosa de Offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 33. n. 12. arg. c. Cui. 27. de Præbend. in 6. Accedit, quòd extensio à Decimis ut sic, ad Decimas Novalium in præjudicium aliorum expressè sit prohibita, & restrictio e contra mandata, c. Tua. 25. in fine h. t. Hinc ut hoc Capitulum cum c. Ex parte h. t. concordatur in allato sensu hoc posterius accipere debemus.

Resp. II. Si in privilegio percipiendi Decimas etiam expressè sit mentio Novalium, intelligi debet de Novalibus primùm futuris, non item jam existentibus, quorum Decimas alii jure jam possident, nisi etiam expressè sit mentio de Novalibus præteritis. Communis ob claram Juris dispositionem c. 2. in prin. h. t. in 6. ubi insuper additur, quòd dictum privilegium circa Novalia solummodò sit intelligendum secundùm illam partem seu quantitatem, secundùm quam Decimas non Novales privilegiatus percipit. Imò etiam si Decimas de terris non novalibus integras perciperet, de Novalibus tamen futuris non nisi medietatem percipere vi privilegii posset, etsi de Novalibus percipiendis absolutè foret concessum, textu clarò c. 2. §. Statuimus. h. t. in 6. ubi sive limitationis ratione Pontifex apponit, ne videlicet hujusmodi privilegia Parochis locorum nimis fiant odiosa. Anchoran. in c. c. 2. h. t. in 6. not. 2. Pirhing h. t. n. 107.

855 Glossa in c. 2. h. t. v. Nec ad alias, rem declarat simili exemplo: Monasterium v. g. vi privilegii jam diu percipit Decimas integras, vel mediam aut tertiam partem interea fiant Novalia, de quibus Parochus Decimas de Jure colligit. Monasterium videns, quòd de novalibus nihil percipiat, etiam de illis privilegium sollicitat, & absolutè sonans impetrat, vi hujus privilegii non potest aliquas Decimas de Novalibus præteritis, sed tantùm de futuris percipere, & quidem tantùm de tertia parte, si de tertia solummodò parte Decimas non Novalium percipit, vel ad summam medietatem de futuris Novalibus, etsi antiquas Decimas omnes, vel majorem earum partem habeat.

856 Resp. III. Privilegium eximens à solvendis Decimis absolutè, ac sine restrictione ad certas Decimas concessum, extenditur etiam ad Novalia post concessum privilegium coli cepta. Zoëlius h. t. cap. 3. nu. 54. Pirhing eod. n. 103. Suarez & alii. arg. c. Ad audientiam. 12. h. t. ubi Privilegium absolutè concessum etiam ad Novalia extenditur; cum enim aliqui de sensu privilegii ibidem absolutè concessi dubitarent, & putarent, id tantùm de Novalibus esse intelligendum, declaravit Pontifex, esse intelligendum etiam de Novalibus, & de cæteris omnibus. Ratio est: tum quia, etsi privilegium eximens à solvendis Decimis sit odiosum, consequenter strictè interpretandum arg. c. Odis. 15. de R. J. in 6. nihilominus quantum propria significatio comprehendit, extendi potest & debet, arg. can. Omnis dist. 3. l. Non aliter ff. de Legatis. 3. & observat Glossa in c. c. Ad audientiam. h. t. cum hoc non tam extendere, quàm comprehendere proprium significatum sit; atqui privilegium eximens à Decimis absolutè concessum, in propria significatione comprehendit etiam Decimas Novalium, hoc ipso, quòd sub genere comprehendantur omnes species in illo contentæ, l. Omnes. C. de Præscript. 30. & l. Semper.

ff. de R. J. Tum quia ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur. c. Ex parte. 27. h. t. atqui Decimas non Novalium quid plùs & majus important quàm Novalium: ergo.

Dices: has rationes nimium, illud nempe probare, quòd etiam privilegium percipiendi Decimas absolutè datum comprehendat Novalia, quòd est contra dicta n. 152. ergo. Resp. negando Ant. quomvis enim hæc rationes ex se idem probarent in privilegio percipiendi Decimas, tamen de facto id non probant, quia in Jure expressè prohibita est extensio à Decimis ut sic, ad Decimas Novalium, & e contra restrictio mandata, in casu perceptionis Decimarum c. Tua. 25. h. t. ibi: Cum in talibus non sit extendenda licentia sed potius restringenda. Non item in casu exemptionis à solvendis Decimis, inò in hoc expressè exceptio nis à solvendis Decimis, c. Ad audientiam. h. t. Accedit, quòd privilegium percipiendi Decimas sit longè magis præjudicium Parochis, quàm privilegium eximens à solutione Decimarum, cum hoc solummodò privet Parochum Decimis unius personæ, illud verò eundem privet Decimis plurium personarum aliquis loci, consequenter nimirum non sit, si in uno, & non in altero concedatur extensio à Decimis ut sic ad Decimas Novalium.

Quæritur VII. An, si quis præscribit Decimas in aliqua Parochia, vel alio modo acquiri, habeat etiam jus ad Decimas Novalium futurorum? Resp. Negative. Barbosa in c. Cum contingat. 29. h. t. n. 1. & ibi Abbas, Anchoranus, Joan. Andreas. Pirhing eod. n. 110. & communis aliorum, arg. cit. Cum contingat. 29. h. t. Ratio est, quæ supra num. 152.

S. VIII.

De Judice causæ Decimarum. Item de Actione & ne instituenda in causis Decimarum.

S U M M A R I U M.

- 159 In Petitorio causa Decimarum pertinet ad Judicem Ecclesiasticum privatè.
- 160 Exceptis Decimis Laicalibus.
- 161 In Possessorio, quando vel uterque tam Reus nempe, quàm Actor, vel saltem Reus persona Ecclesiastica est, Ecclesiasticus Judex est.
- 162 Si Reus in Possessorio Laicus est, etiam Laicus Judex esse potest.
- 163 Possessio & possessorium rei spiritualis qui temporale est. Ibid.
- 164 In questione facti, Laico existente Reo, Laicus Judex esse potest.
- 165 In questionibus facti, ac in Possessorio, Laico existente Reo, non privatè pertinet causa ad Judicem Laicum, sed datur locus præventionis, est que Fori mixti. Et num. seq.
- 166 Allegantur Statuta, & Concordata Bavariæ.
- 167 In actione Decimarum, nomen actionis necessariò non est exprimendum.
- 168 Proceditur in ea de plano ac simpliciter.
- 169 In causa Decimarum condemnatis ad solvendas Decimas non datur appellatio suspensiva, bene tamen devolutiva.
- 170 Limitatur in tribus casibus.

Quæritur I. Quis sit Judex in causa Decimarum? Resp. I. Si agitur in Judicio Petitorio, ut si moveatur lis, vel de iure de ipsa proprietate, vel jure percipiendi Decimas, ad quem pertinet, vel de privilegio, aut præscriptione earum, aut de immunitate, & exemptione à solutione earundem, ut si quis neget, se ad eas teneri, aut aliud præterdat, vel neget, quòd immediate titulum, aut radicem Decimarum, vel proprietatem

prietatem respicit, causa & Judicem ad Judicem Ecclesiasticum, & quidem solum ac privatè exclusivè Judice Laico pertinet. Barbosa in c. Tua. 25. n. 2. Gutierrez Pract. qq. lib. 3. q. 26. Moneta de Decimis. cap. 8. à prin. Pirhing h. t. n. 63. Engel eod. n. 59. Rebuffus de Decimis. q. 10. n. 35. cum communi & certa aliorum, arg. c. Tua. 25. h. t. c. fin. de Rerum Permut. Ratio est; quia causa Decimarum (si agatur in Petitorio) accensetur spiritualibus, arg. cit. c. fin. de Rerum Permut. c. 14. h. t. De Jure autem spirituali Judex laicus cognoscere, ac disponere nequit, c. 2. de Judiciis, & cit. c. Tua. 25. h. t. ergo. Concordant Land-Recht, & Concordata Bavariæ adducenda infra nu. 166. Hinc si quis in simili causa erga Judicem Ecclesiasticum, contumacem se exhiberet, posset per Censuras compelli. c. Ex parte. 21. c. Non est. 22. c. Tua nobis. 26. h. t.

160 Limitant tamen aliqui Conclusionem non immeritò in casu, quo causa inter Laicos controversa in Petitorio, concernit Decimas, quas Laici ante Concilium Lateranense, vel privilegio papæ acquisite ita possident, ut de illis juxta dicta §. præc. 145. liberè disponere, eisque in alios transferre valeant; tali enim in casu Laicum competentem Judicem esse, docent Covarruvias Pract. qq. cap. 35. n. 2. Engel h. t. n. 59. Pirhing h. t. n. 103. Joan. Ruel lib. 1. Forens. Institut. cap. 25. Klingensperger de Decimis cap. 8. Asser. 88. n. 3. & alii contra Rebuffum de Decimis. lo. cit. & alios: dummodò non simul involvatur questio tangens radicem juris Decimarum ex SS. Canonibus dependentem: veluti un privilegium, infusio & c. de Jure Canonico subsisterit. Ratio est; quia in tali causa Decimas non amplius accensetur spiritualibus, sed patrimonialibus bonis Laicorum, habenturque quasi secularizatae seu temporalizatae, ob quod etiam liberè in alios transferri possunt juxta dicta n. 145. Accedit passim consuetudo vigens, quæ est optima Legum interpret. l. Si de ff. de Legibus. Idem habent statuta Bavariæ Tit. 28. art. fin. & Concordata inter Rmos Ordinarios & Principem Territoriale erecta per textum infra n. 166. adducenda. Imò voluit aliqui, in hoc casu Judicium pertinere ad Judicem laicum privatè. Covarruvias Pract. qq. cap. 35. num. 2. §. Tertio. Schmidt in Jure Bavarico lo. cit. & in Semicent. 2. Controv. 28. n. 2. & alii.

161 Resp. II. Si agitur in Judicio Possessorio Reo existente Clerico: Actor vero Laico, rursus ad Judicem Ecclesiasticum Judicium pertinet. Covarruvias lo. cit. n. 1. Klingensperger lo. cit. Asser. 75. Fachin. lib. 7. cap. 15. vers. Hæc sum. & communis aliorum. Ratio est; quia Actor sequitur Forum Rei; consequenter si Clericus vel Laicus contra Clericum sive in Petitorio, sive Possessorio agere vult, coram Judice Ecclesiastico eum convenire debet. Nec refert, quòd causa possessionis censetur temporalis; quia etsi non ob qualitatem causæ, tamen ob qualitatem personæ Clericus necessariò coram Judice Ecclesiastico conveniri debet, sive dein causa spiritualis sit, sive temporalis, prout ex utroque Juris Regulis tradunt Covarruvias Pract. qq. cap. 35. n. 1. §. Primum etenim. Menochius in Remed. 15. recap. possess. n. 223. & Remed. retinend. 3. n. 247. Gailus lib. 1. Observat. 38. n. 5. in fine. Pirhing de Foro compet. n. 90. Gutierrez Can. qq. lib. 1. cap. 34. n. 1. & seq. cum Communissima aliorum, arg. c. Qualiter. 17. de Judiciis. c. Si diligenti. 12. de Foro compet. can. Involva. 42. can. 11. q. 1. junctâ Authenticâ Statuimus. C. de Episc. & Cleric. quod adeò verum est, ut neque consuetudo in contrarium valeat, ut censet Rota in Antiquis. 640. apud Covarruviam lo. cit. concordat Land-Recht lo. cit. ubi Judicem laicum cognoscit solum, quando Reus Laicus est: ibi Wann der Beklagte ein Lay ist.

Resp. III. Si in Judicio Possessorio Clericus contra Laicum, vel Laicus contra Laicum agit, tunc etiam Laicus potest esse Judex in causa Decimarum: quocumque dein interdico sive adipsiendæ, sive recuperandæ, sive retinendæ possessionis agat. Gutierrez Pract. qq. lib. 3. q. 26. n. 2. citans communem. Gailus lo. cit. pariter allegans communem. Barbosa in c. Tua. 25. h. t. n. 2. ubi plurimos pro Conclusionem citat, Moneta de Decimis c. 8. Rebuffus de Decimis. q. 10. n. 35. Engel h. t. n. 59. Bartolus in l. Filium. ff. de His, qui sunt sui vel alien. dicens, quòd etiam consuetudine servetur in toto mundo. Eandem opinionem sequitur Camera Imperialis teste Gailo lo. cit. est que conformis Statutis & Concordatis Bavariæ lo. cit. Ratio est; quia possessio civilis quæ rei aut juris etiam spiritualis est quid merè temporale, ipsamque possessionem etiam rei spiritualis non nisi quid temporale importat, eò quòd questio non de ipso jure quantum, sed præcisè de facto, an nempe quis, vel quantum possideat, aut possederit v. g. prout cum communi aliorum bene observat Archidiaconus in c. 1. de Restit. spoliat. in 6. §. Actor. Afflic. Decis. 24. n. 4. Baldus in l. Si de proprietate. C. Si non compet. Jud. n. 15. Bartolus in l. Titia ff. soluto Matrimonio n. 5. cum leg. Gailus lib. 1. Observ. 3. n. 2. §. 4. Abbas in c. Literas. 2. de Juram. Calum. 7. & seq. consequenter cum possessio rei planè sit separata à proprietate ejusdem, l. Naturatiter. 12. §. 1. ff. de Acquir. poss. ibi: Nihil commune habet proprietatis cum possessione & c. potest utique Judex secularis causam possessionis cognoscere ac judicare, si apud eundem Laicus in materia Decimarum convenitur; prout etiam executio jurentis (quod utique spirituale est) ad Judicem laicum pertinere potest, c. 2. de Jur. jur. in 6.

162 Pariter Judex secularis cognoscere potest reliquas quæstiones facti in materia Decimarum, si Reus conventus est Laicus v. g. an integrè solverit. Idem est, si ex contractu actio intentetur, quæ non tam jus Decimarum, quam fructus ipsos concernat, v. g. pro mercede locationis, pro pretio emptionis solvendo & c. Engel h. t. n. 59. Pirhing h. t. n. 162. Schmidt in Statuta Bavariæ lo. cit. & ibi textus Land-Recht.

164 Quæritur II. An in Possessorio, in quo sola moveatur questio facti, Reo existente Laico, in causa Decimarum Laicus solus debeat esse Judex, ita ut privatè procedat, omnèque Judicem Ecclesiasticum excludat, sicut Judex Ecclesiasticus in Petitorio ejusdem causæ privatè excludit Laico Judice procedit? Resp. Negative, sed esse mixti Fori, darique locum præventionis, ita ut in potestate Actoris sit, an coram Judice Ecclesiastico, vel Laico in Possessorio & questione facti convenire velit Laicum. Covarruvias Pract. qq. cap. 35. n. 2. vers. Secundo. citans communem. Pirhing h. t. n. 162. Engel h. t. n. 59. Fachin. lib. 8. cap. 15. §. Ignor si Laicus. & alii, arg. c. Cum generalis. de Foro compet. ubi Actoribus conceditur, quòd possint, sub quo maluerint Judicem, convenire Laicum, & c. Pervenit. 5. c. Nuntius. 6. Cum homines. 7. c. De Terris. 16. h. t. ubi universaliter conceditur Judicibus Ecclesiasticis, ut Laicos ad solutionem Decimarum compellere possint, etsi sola sit questio facti. Ratio est; quia etsi in causa Decimarum nuda proponatur questio facti, tamen semper aliqualem dependentiam habet à proprietate, ut proin Judex Ecclesiasticus de facto quæ ac de jure cognoscere valeat, præsertim, cum qui Judex est Petitorii, & Possessorii sit. l. Nulli. 10. & ibi Glossa C. de Judic. Schrader de Feudis. p. 10. Sect. 1. n. 78.

165 Inferitur proin, quòd licet Judex secularis teneatur causas Decimales in Petitorio ad se delatas, remittere ad Judicem Ecclesiasticum, per Jura num. 159. allegata, decetque per plura Mynsinger. cent. 1. Observ. 100. Zoëlius ad l. Quoties. n. 13. C. de Judic. Engel de Foro

de Foro competent. n. 81. non tamen e contra Judex Ecclesiasticus similem causam in Possessorio sibi propositam teneatur remittere ad Judicem laicum: nisi velis cum aliquibus excipere eam, quo agitur de Decimis Laicalibus juxta dicta n. 160. ad finem.

166 Eadem sententia, quod nempe in Possessorio Decimarum fit locus preventionis in Concordatis Tyrolensibus cum Episcopo Brixensi in his reperitur teste Wernldi de Decimis lib. 4. Etque conformis Statutis & Concordatis Bavarie, ut liquet ex Titulo 28. a. 25. docetque ibi Schmidt, & specialiter in Semicent. 2. Controv. 28. n. 4. verba Statutorum Bavarie, que promissum lo. cit. ita sonant: Wer in Zehent-Sachen, so wohl wann es um das Eigenthumb, als Inhabten zu thun, Richter seyn solle, ist hiervon in dem Concordats-Recess Anno 1515 mit denen in-und umliegenden Bischofen Parochien gesehen Damit aber maemlich dessen Wissenschaft habe, ist solcher Artikel Concordaten-Recess von Wort zu Wort alhier einverleibt, und lautet, wie folgt. Also solle auch denen Herrn Ordinariis in Erkennnuis deren Zehent-Sachen ihr Recht unbenommen seyn, doch gehoren die selbe in etlichen gewissen Fallen, so in Rechen zugelassen, auch fur die weltliche Obrigkeit, als die jensegen, darzu nunmehr die Layen Rechts haben und da beyde Partheyen oder der beklagte allein ein Lay ist: Item in denen zeitlichen Zehentis Contracten, da allein die Frucht der Zehenten auff ein Zeit verkauft, oder verlossen worden: auch da um die Bezahlung oder Anstand, oder Inhabten, der blasse Streit und Frag ist, und dessen Eigenthums halber nichts eingestruet worden, und was dergleichen Fall mehr seyn daruber die Recht, und deren Erfahne zu horen.

167 Queritur II. Quanam actio pro Decimis institueda, & quomodo tractanda? Item an detur appellatio in causa Decimarum? Resp. I. de Jure Canonico non est necesse in causa Decimarum libello inferere nomen actionis, quod agatur, sed sufficit factum ita aperte narrare, ut Jures sine alia expressione possit colligere, que actio competat agenti, ita in terminis Barboia in c. Dilecti de Jud. n. 4. idem ibid. n. 1. docet Abbas. Moneta de Decimis. c. 8. n. 28. Hostiensis in c. Parochianos. 6. de Jud. y. Actio intentetur, arg. cit. c. Dilecti. 6. eod. ibi: Provideatis attentius, ne ita subtiliter, sicut a multis fieri solet, ejusmodi actio intentetur, sed simpliciter, & pure factum ipsum, & rei veritatem secundum formam Canonum, & SS. Patrum instituta investigare curetis. Imo nec de Jure Civili amplius necesse est, actionis nomen in libello exprimere L. 2. C. de Formul. & impetrat. act. ibi: Nulli prorsus non imperata actionis in majori, vel minori iudicio agenti opponatur exceptio si apta rei, & proposito negotio competentem, eam esse consiterit, & hic Legittae communiter.

168 Resp. II. In causa Decimarum procedi potest simpliciter, & de plano, rejecta nimia Jurium subtilitate, & strepitu Judicii. Barboia de Offic. & potest. Paroch. p. 3. cap. 28. n. 4. n. 5. Moneta de Decimis. cap. 8. n. 41. & communis aliorum arg. Clem. 2. de Judiciis, ibi: Statuimus, ut super Decimis &c. de casero simpliciter, & de plano sine strepitu Judicii & forma procedi valeat. Concordat c. Literas. 2. de Juram. Calum. Ratio est; quia nimia subtilitas ad perniciem revertitur. I. penult. C. ad S. C. Trebellian. & in questionibus de aequo & bono (quales Juris Canonici sunt) plerumque sub auctoritate Juris Civitatis perniciose erratur. I. Si servum. 91. §. Sequitur ff. de V. O. Observat tamen Glossa in cit. Clem. 2. h. t. y. Valeat non invalide agi, si juxta Juris voces agatur; quia Papa non dicit, quod debeat, sed quod possit de plano agi.

169 Resp. III. Debitoris Decimarum ad solvendum condemnatis non datur appellatio quoad effectum suspensivum in ordine ad retardandam executionem. Barboia lo. cit. n. 7. Rebuffus de Decim. q. 15. n. 21.

Vivianus Derif. 73. n. 1. & seqq. Moneta de Decim. cap. 8. n. 18. & communis aliorum arg. c. Tua nobis. 26. h. t. in fine, ibi: Ad Decimas cum integritate solvendas appellatione remota compellat: habet tamen in talis appellatio effectum devolutivum, ut citati DD. intelligunt textum, & late tradit Sigismund. Scac. de Appellat. q. 17. Limitat. 18. n. 5.

Limitatur autem Conclusio primo, in casu, quo 170 agitur cum Persona Ecclesiastica, que contendit potiora se habere jura. Barboia lo. cit. & in c. Tua. 26. h. t. n. 9. & ibi Hostiensis n. 22. y. Item secus. Secundo, quando duae Ecclesiae contendunt de jure Decimandi. Barboia & Hostiensis lo. cit. Scac. lo. cit. n. 3. Rota in Corduben. Decim. 2. Decemb. 1605. coram Card. Pamphilio. Tertio, quando Collector in Decimando excedit modum. Barboia lo. cit. Scac. lo. cit. n. 4. quia ab excessu datur appellatio.

§. I X.

De Primitiis, & Oblationibus.

S U M M A R I U M.

- 171 Primitiae quid, & unde? ac num. seq.
- 172 Sunt quadragesima, vel sexagesima pars.
- 173 Primogenita quid?
- 174 Primitiae olim obligabant de Jure Divino.
- 175 Primitiae secundum substantiam olim erant, & adhuc sunt de Jure Divino.
- 176 Primitiae formaliter sumptae quae, & quomodo? adhuc debentur, nisi consuetudo obstat. Enumer. seq.
- 178 Debentur Primitiae Paroch. Oblationes quid?
- 180 Et quae earum nomine veniant?
- 181 Oblationes pro se non obligant.
- 182 Solvuntur textus Juris.
- 183 Adducuntur casus, in quibus Oblationes non obligant.
- 184 Specialiter ubi non est consuetudo.
- 185 Per longum tempus, nempe decem annos.
- 186 Saltem a majori parte populi introducta.
- 187 Populus Oblationes ex consuetudine facere nollens compelli potest per Episcopum.
- 188 Non item per Parochum.
- 189 Quando, & quomodo per oculos voluntarios introducatur consuetudo obligatoria?
- 190 Oblationes omnes de Jure pertinent ad Parochum loci.
- 191 Nisi aliud constet de intentione dantium.
- 192 Aut nisi aliud habeat consuetudo loci.
- 193 Observantia practica: ad quod homie Oblationes pertineant?
- 194 Parochi omnium Oblationum etiam ad se non pertinentium administrationem habent. Laici ex consuetudine Oblationes administrare, non tamen sibi applicare possunt. Ibid.
- 195 Oblationes in Ecclesiis Regularium factae, ad Religiosos Monasterii pertinent.

Altera pars Rubricae hujus Tituli de Primitiis, & Oblationibus est. Circa quas

Queritur I. Quid sint, an, quo jure, & cui de-17x beantur Primitiae? Resp. I. Per Primitias intelliguntur primi fructus, qui ex terra & humo gignuntur, puta, agrorum vinearum, hortorum, arborum &c. Communis, atque desumitur ex Lib. Exod. cap. 23. Deuteronom. cap. 26. Num. cap. 18. ibi: Quidquid offerunt Primitiarum Domino, universa frugum initia, quas gignit humus, & Domino deportantur, cedunt in usus tuos. Vocantur Primitiae, quia primi fructus per textum

textum citatum: tum quia optimi, sive primi bonitate. Barboia in Rubr. h. t. 6. Sylvester v. Decima. num. 1. in fine, per textum Num. cap. 18. ibi: Omnem medullam vini, olei, & frumentis, quidquid offerunt primitiarum &c. Qui primi & optimi fructus ex praesepo Divino olim offerbantur Domino in signum recognitionis & gratitudinis debent.

Non intelliguntur autem nec olim intelligebantur per Primitias omnes primi fructus alicujus terrae, agri v. g. aut vineae, ut bene observat Engel h. t. numer. 61. nec erat quantitas certa determinata, sed olim erant arbitrio offerentium (circa quantitatem) deservite, c. 1. h. t. postea vero ab Ecclesia quantitas in tantum fuit determinata, ut nemo plus quam quadragesimam dare teneretur, & nemo minus quam sexagesimam dare posset de primis fructibus, uti expresse habetur cit. c. 1. h. t. quae determinatio, ut ibidem dicitur, facta est propter Sacerdotum avaritiam, ne amplius a populo exigant in primitiis offerendis.

173 Ad Primitias reducantur primogenita, suntque primi partus tam de hominibus, quam de animalibus, qui Deo specialiter offerri, & sacrificari debebant juxta cap. 18. Num. ibi: Quiquid primum erumpit e vulva, euncta carnis &c. tui juris erunt &c. ita dantur, ut pro hominis primogenito pretium accipias.

174 Resp. II. Primitiae in Legge veteri obligabant ex Jure Divino positivo. Ita Communis, & constat ex locis Scripturae num. 1. jam allegatis, & ex cap. 20. Exod. ibi: Primitias non tardabis reddere, & cap. 23. ibi: Solemnitatem messis primitivorum operis tui, quae cumque seminaveris in agro &c. custodias, cum Concordantibus.

175 Resp. III. Primitiae secundum substantiam, quatenus omnes pertinent ad honestam sustentationem Ministrorum Ecclesiae, etiam in Legge nova adhuc sunt de Jure Divino: formaliter autem sumptae, seu pro certa quantitate, solo Jure humano obligant. Prima pars docetur a Gualterio Can. 99. lib. 2. cap. 21. num. 6. Dilaço Perez in lib. 1. tit. 5. lib. 5. Ordinament. Glossa in can. Ecclesias. 1. cau. 12. q. 1. v. Primitias. Barboia de Offic. & potest. Paroch. p. 3. cap. 27. num. 5. Probaturque ex can. Ray. primi. 65. cau. 16. q. 1. ubi Decimae ac Primitiae quoad substantiam eodem Jure Divino obligari supponuntur, & c. Tua. 26. h. t. ubi Primitiae etiam pro moderno adhuc statu Juris Divini esse, patet ex verbis, quibus dicitur, quod sicut Decimae, ita & Primitiae obligent, & etiamnum Jus esse Decimas & Primitias Deus assereret. Hinc etiam hodie si necessarii carerent Ministri Ecclesiae, non minus titulo Primitiarum, quam Decimarum eos sustentare teneretur populus. Altera pars patet ex can. Reverentini. 65. cau. 16. q. 1. & can. Praeter. 6. dist. 22. in fine. ibi: Primitiae fideliter reddantur a Laicis.

176 Resp. IV. Quamvis Primitiarum quantitas ab Ecclesia sit determinata in tantum, ut nemo plus quam quadragesimam partem dare teneretur, & nemo minus quam sexagesimam partem de primis fructibus dare posset; tamen hodie standum est locorum consuetudinibus. Prima pars aperte constat ex c. 1. h. t. ubi expresse habetur illa verba: Quod igitur in Pentateuco hodie dubium derelictum est, sic specialiter desinitur propter Sacerdotum avaritiam, ne amplius (quam specificatam quantitatem) a populo exigant in primitiis offerendis. Quae verba tam clara sunt, ut mirum sit, aliquos DD. docere non dubitasse, Primitiarum quantitatem ab Ecclesia nullam esse determinatam. Secunda pars probatur ex prima, hoc ipso enim quod certa Primitiarum quantitas sit introducta sola Legge humana, Reiffenhucl Jus Can. Tom. III.

huic autem deroget consuetudo legitime praescripta c. fia. de Consuetud. consuetudini ejusmodi haud dubie standum erit.

Porro quamvis Primitiae formaliter sumptae, ut 177 pote, solo Jure humano determinatae, per consuetudinem omnino abrogari possunt, ac plurimis in locis abrogatae videantur, tamen fatendum cum Rebuffo de Decimis q. 1. n. 21. quod ex consuetudine non dandi Primitias, aliqua saltem in gratitudine inducatur contra Deum, a quo tam abundanter cuncta proveniunt. Certè confunditur a Gentilibus, ut pote qui praesertim Romae vna & fruges novae non gustabant, priusquam Primitias obtulissent Diis suis. Quamvis non desint, qui sanctissima devotione adhuc hodie Primitias & primogenita in debitam gratitudinem, Deo honorum omnium largitori offerre solent.

Resp. V. Primitiae de Jure communi, & nisi consuetudo aliud habeat, debentur Parocho, uti Decimae. Barboia de Offic. & potest. Paroch. p. 3. cap. 27. num. 8. Rebuffus de Decimis q. 1. n. 16. Gualterio Can. 99. lib. 2. cap. 21. n. 11. Pehing h. t. n. 172. & alii, arg. can. Doctus. 21. can. Miserantiae. 22. cau. 16. q. 1. Ratio est; quia Primitiae inter Jura Parochialia reputantur.

Queritur II. Quid sint Oblationes, an, & cui debeantur? Resp. I. Oblationes proprie & improprie accipi possent. Improprie, ac valde genericè tales sumuntur pro omni illo, quod Deo, & Dei intuitu Ecclesiae, alicujus locis piis, aut etiam Sacerdotibus datur & offertur: in qua significatione etiam Primitiae veniunt ac Decimae, prout de Decimis patet ex cap. 28. Genes. ibi: Decimas offeram tibi: num. 18. Decimarum obligationem, & de Primitiis ibi: Primitias offerunt. Proprie vero ac strictè, atque ad propositum Oblationis dicuntur res illae, quae Fideles Religionis intuitu per se, vel per alios in Ecclesia ad Altare, aut in alio Ecclesiae loco, aut etiam extra Ecclesiam ad imaginem miraculosam, vel devotam v. g. pro Domino offerunt ad hoc, ut in usum Ecclesiae, vel Ministrorum Ecclesiae cedant. Ita in re Communis, signanter Barboia de Offic. & potest. Paroch. Tufchius Lit. O. Conclus. 11. num. 1. Van Epen in Jur. Eccles. univ. p. 2. tit. 33. cap. 10. nu. 5. textu claro arg. c. Cum inter. 29. de V. S.

Inferunt non solum ea, quae sub Missa offeruntur, nomine Oblationum venire, prout vulgus communiter aestimat, sed etiam quae sine Missa in, vel extra Ecclesiam dicto modo offeruntur, puta, pro purificatione mulierum, vel desponsationis, vel pro aliis similibus functionibus Sacerdotis, aut quae in Ecclesia, vel Capella, vel Oratorio, vel extra ad Imagines &c. offeruntur & collocantur, prout ad longum refertur cit. c. Cum inter. 29. de V. S. licet ibidem, ea quae sub Missa offeruntur, Oblationum nomine privari non possunt, prout liquet ex Sumario & textu, ubi: Oblationis nomine intelligitur, quidquid offertur Ecclesiae quocumque modo in Missa vel extra, & in Ecclesia vel extra.

Resp. II. Per se loquendo, nec Divino nec humano Jure debentur Oblationes. D. Thomas 2. 2. quest. 86. a. 1. Abbas in Rubr. de Paroch. num. 3. Barboia de Offic. & potest. p. 3. cap. 24. nu. 9. Pehing h. t. nu. 174. Sylvester v. Decima. quest. 2. cum communis aliorum. Et quidem, quod Jure Divino non obligent, inde probatur; quia Lex Divina in testamento veteri eas praecipiens, per Legem gratiae sublata est, utpote Caeteronialis: in novo autem Testamento renovata vel nova posita non reperitur. Pariter, quia nulla apparet in Jure Lex, eas praecipiens, nec Jure humano obligantur. Ratio est; quia Oblationis nomine ex se & natura sua significatur D d d

munus voluntarium, quod quis sponte ac libere offert, juxta illud Psalm. 53. *Voluntarie sacrificabo tibi.* Azorius p. 1. lib. 7. cap. 37. q. 11.

182 Obiices varios Juris textus, ut can. *Omnis Christianus*. 69. dist. 1. de *Consecrat.* ibi: *Omnis Christianus procuret ad Missarum solemniam aliquid Deo offerre, & dicere ad memoriam, quod Deus per Moysen dixit: non apparebis in conspectu meo vacuus. Etenim in collectis SS. PP. liquidò apparet, quòd omnes Christiani offerre aliquid Deo ex usu SS. PP. debent.* can. *Statuimus*. 55. cau. 16. q. 1. ibi: *Oblationes quas populus dare debet.* Concordant can. *Quia Sacerdotes*. can. 10. q. 1. & can. *Duo*. cau. 12. q. 1. Respondetur cum citatis DD. & communiorum, hos & confimiles Canones intelligi debere in casu, quo Ministri Ecclesie egent necessarià sustentatione, vel quo Oblationes vi longæ consuetudinis sunt debite, prout patet ex cit. can. *Omnis*. 69. dist. 1. de *Consecrat.* per illa verba: *Ex usu SS. Patrum Christiani aliquid offerre debent, quibus satis inuinitur, hanc obligationem ex usu & consuetudine provenire: consequenter, ubi hæc non viget, obligationem non currere, nisi alius obligationis Titulus addit, juxta statim dicenda.*

183 Nam limitatur Conclusio in quatuor præcipue casibus adductis à D. Thoma lo. cit. quem Theologi & Canonistæ in hoc passim sequuntur. Et primò quidem, quando desuper à populo, vel aliquo in particulari cum Ecclesia conventum est, ut si v. g. ei ab Ecclesia conferatur fundus, vel ager cum hoc onere, ut certis temporibus oblationes faciat, D. Thomas lo. cit. Abbas in Rubr. de *Paroch. nu. 2.* Barbofa lo. cit. n. 10. Pirhing h. n. 174. Ratio est; quia omne pactum servandum est: *L. 1. prin. ff. de Pactis. Secundò*, si quis obligatus existit ex Testamento. Legato. voto, vel donatione inter vivos, DD. citati cum Rebuffo de *Decimis* q. 1. n. 24. carete controversiâ. *Tertiò*, quando Ministri Ecclesie non habent necessariam sustentationem, prout contingere potest, si in aliqua Parochia Decimis vel ex toto, vel ex majori parte ad alios pertinentibus, Parochus redditus pro sustentatione honesta sufficientes non habet. D. Thomas, Abbas, Barbofa, Pirhing lo. cit. Gutierrez *Can. qq. lib. 2. cap. 21. nu. 139.* Ratio est; quia ex quo ministrat populo spiritalia, meretur ab eo temporalia, c. *Si Episcopus*. 6. de *Offic. Ordin.* n. 6. Et dignus est operarius mercede sua. Quod sitamen in tali casu populus Oblationes omittet, non possit ei propter Divina subtrahere Parochus, sed deberet recurrere ad Superiorem, cuius foret in tali casu populum etiam per vim Excommunicationis compellere, prout bene observant Abbas lo. cit. Gutierrez lo. cit. Covarruvias *Varias. Resol. lib. 1. cap. 17. num. 3.* Glossa in can. *Statuimus*. 55. cau. 16. q. 1. v. *Oblationes*. nisi forsitan ipsi Parochiani tam inopes essent, ut non possent sufficientes pro sustentatione Parochi Oblationes continuò facere: tunc enim Parochi aliudquid providere deberet Episcopus, ut vult Hostiensis apud Gutierrez lo. cit. Pirhing lo. cit. citans Suarez, & alii: vel Parochus ipse manibus victum sibi querere deberet, ut sentit Barbofa lo. cit. Gutierrez lo. cit. ne Parochiani onerosus existat.

184 Quariò debentur Oblationes, quando alicubi longè consuetudine introductum habetur, quòd certis anni temporibus, & Festivitatibus à populo Oblationes fiant. D. Thomas, Abbas, Barbofa, Pirhing. lo. cit. & latè Gutierrez *Can. qq. lib. 2. cap. 21. num. 140.* & seqq. cum communissima aliorum. Adque probatur tum ex c. *Ad Apostolicam*. 42. de *Simonia*, ubi laudabiles consuetudines aliquid dandi & offerendi ex devotione Fidelium introducuntur

præcipiuntur observari: tum ex *Juribus numer. cit.* præcipue ex textu can. *Omnis Christianus*. 69. dist. 1. de *Consecrat.* ubi expressè statui videtur, quòd Oblationes, quæ in usu, sive in consuetudine sunt, observari debeant: etiam si Parochi aliudquid jam sufficientes redditus habeant, ut bene observat Gutierrez lo. cit. quando enim Parochus eget, tenentur Parochiani ex alio titulo, & quidem naturali quo dignus est operarius mercede suâ, ad Oblationes juxta dicta.

Ut tamen consuetudo faciendi Oblationes obliget, duo præcipue requiruntur. *Primò*, ut longo tempore jam vigeat hujusmodi consuetudo, vide licet per decennium, quòd sufficit, juxta Gutierrez lo. cit. n. 143. Barbofa lo. cit. n. 11. Abbatem in c. *Suam*. de *Simonia*. Covarr. *Varias. Resolut. lib. 1. cap. 17. n. 3.* Navarr. in *Manual. cap. 13. n. 19.* Castador. *Tit. de Consuetud. Decis. 1.* Pirhing. h. n. 174. & communem aliorum arg. s. *In usu de usucap.* ubi decem anni longum tempus efficere dicuntur. Ratio est; quia quando tanto tempore populus ex devotione facit Oblationes voluntarie ad eas se obligasse præsumitur, licet ab initio liberaliter incæperit offerre. Gutierrez lo. cit. n. 140. & 43. Barbofa lo. cit. & alii arg. ad *Apostolicam*. 42. de *Simonia*.

Secundò requiritur, ut totus populus, vel saltem major pars observaverit dictam consuetudinem. Barbofa lo. cit. n. 12. Paulus Castrensis *Consil. 363. vers. 5.* Videtur requiri Navarros lo. cit. Gutierrez lo. cit. n. 150. & 151. eò quòd singuli, vel minor pars Communitatem sine consensu ejusdem obligare non possit. Ubi etiam notandum cum Sylvestro v. *Decime*. n. 4. Engel h. n. 67. quòd si cut ad introducendam consuetudinem hanc obligationem sufficit major pars populi, ita satisfacti obligationi, si obligationis tempore Oblationes faciat major pars populi, etsi non singuli offerant, ut proin mortale non committat, qui subinde Oblationem præsertim ex aliqua ratione omittit.

Quòd si populus Oblationes ex consuetudine debitas omittet, vel ulterius facere recusare, possit & deberet à locorum Ordinariis compelli etiam per Excommunicationem, si opus foret, Gutierrez lo. cit. Covarruvias lo. cit. Barbofa lo. cit. n. 10. cum communi aliorum ita intelligentes Glossam in can. *Statuimus* 55. cau. 16. *quest. 1.* ubi dicit, populum viâ excommunicationis esse compellendum ad faciendas Oblationes, arg. cit. c. *Ad Apostolicam*. 42. de *Simonia*. Imò addit Gutierrez lo. cit. Paulus Castrensis, ubi supra, & alii, posse etiam singulares ita compelli, casu quo Oblationes ex consuetudine debitas, vel nunquam facerent, vel quasi non debitas negligerent, aut prætextu libertatis dare recusarent, prout teste Gutierrez quidam Parochianus Oblationes pro defuncta matre ex eo capite, quòd consuetudo offerendi voluntaria & libera esset, facere recusans, ab Episcopo Civitatis per sententiam definitivam sub pœna Excommunicationis fuit damnatus ad consuetas Oblationes pro defuncta faciendas.

Illud tamen scire oportet Parochos, quòd in casu 188 negatarum vel negandarum Oblationum, ipsimet populum, vel singulares propria autoritate vi compellere non possint; multò minus propter Sacramenta, vel alia Divina subtrahere valeant, sed si populus aut singulares modestè admoniti, obligationi suæ satisfacere recusarent, rem ad Episcopum deferre, ejusque auxilium implorare debeat; prout cum citatis docet communis Doctorum dicentium, ita intelligendum esse c. *Ad Apostolicam*. 42. h. 1. Accedit ratio: tum quòd nemo possit esse *Judex in propria causa*; per vulgaria: tum quia adhuc dubium

dium esse potest, an talis consuetudo legitime sit introducta, consequenter an non populus juste neget Oblationes.

189 Obiices, ex actibus merè voluntariis non introductis consuetudo obligatoria, nec ex datione annua gratis factâ, ut habet communis, arg. *L. 1. c. de Servitut. & aqua. nam*, ut exemplificat Innocentius in c. *Bona*. 2. de *Postulat. Prælat.* ex eo, quòd quis sapius liberè recipiat amicum, non inducit obligationem, cum necessariò recipiendi; nec obligationem contrahit Rusticus ex eo, quòd singulis annis per decennium per caponum alicui gratis detulerit, ut specificat Bartolus in *l. Cum de in rem. ff. de Usur.* ergo nec ex eo, quòd populus ex mera devotione per decennium Oblationes faciat, eas in posterum facere obligabitur. Ad hanc objectionem variè respondent Doctores, ut videtur est apud Gutierrez lo. cit. num. 144. Abbatem in c. *Suam*. 29. de *Simonia*. ubi num. 5. tribus modis solvit instantiam; optima videtur duplex sequens, quâ Resp. I. Distinguendo; ex actibus merè facultatis non oriuntur consuetudo obligatoria, nisi ex præcedente causa, vel aliâ ratione justè præsumatur, agentes velle spontaneè se obligare. conceditur; si ita præsumitur negatur. In proposito autem justè præsumitur, quòd populus tanto tempore consuetudinem offerendi observans, spontaneè se voluerit obligare ad easdem faciendas in recompensationem spiritualis obsequii à Parochi in illum continuò præstiti ac præstendi, & ad recognoscendum Deum in numeribus suis, & ad redimenda peccata piis hæc Oblationibus, arg. c. *Medicina*. dist. 1. de *Pœnit.* sicut in simili Bartolus lo. cit. docet de Restico, qui per longum tempus solvit per caponum: aliquid causâ prætextâ: quia tenebat aliquid de Domino, ita Abbas lo. cit. Resp. II. Distinguendo, nisi Jura ipsa in favorem Ecclesiarum consuetudines hujusmodi foveant, etisque possitè assistant, & semel introductas observari præcipiant, ut in præsentem per textum in cit. c. *Ad Apostolicam*. 42. de *Simonia*. conc. licet negatur.

190 Queritur III. Ad quem pertineant Oblationes in vel extra Ecclesiam factæ? Resp. Omnes & singule Oblationes, quæ intra limites alicujus Parochie fiunt, de jure communi ad loci Parochum spectant, ita ut hic pro se fundatam in Jure intentionem habeat, sive de in, sive extra Ecclesiam Parochialem, v. g. in Oratorio, sive in Sacello privato, vel ad Imaginem devotam, aut miraculosam, etiam in domo Laici depictam, vel alibi extra Ecclesiam intra limites tamen Parochie existentem offerantur: sicut etiam illæ, quæ sub Missa alicujus Sacerdotis conjunctæ ad Altare offerantur, nisi aliud habeat loci legitime introducta consuetudo, aut aliter constet de offerentium intentione & voluntate. Fagnanus in c. *Pastoralis*. 9. de *His, quæ fiunt à Prælat.* Van Elpen p. 2. *Tu. 33. cap. 10.* de *Oblation.* Barbofa de *Offic. & potest. Paroch.* p. 2. cap. 24. nu. 22. *seqq.* Pirhing h. n. 159. & *seqq.* Abbas in cit. c. *Pastoralis* 9. de *His, quæ fiunt à Prælat.* & in Rubric. de *Parochis nu. 4.* in eadem Rubr. Hostiensis n. 1. Enzel h. n. 68. Zerola in *praxi Episcop.* p. 1. v. *Parochia*. §. *Ad quintum.* Azorius p. 1. lib. 7. cap. 29. q. 13. & communissima aliorum, repetitis Decisionibus Rotæ firmata, teste Fagnano lo. cit. arg. c. *Pastoralis* 9. de *His, quæ fiunt à Prælat.* ubi omnes Parochianorum proventus Parochiali Ecclesie & ejus Ministris attribuantur, c. *Ex transmissa*. 10. de *Præscrip. can. Quia Sacerdotes*. 13. & can. *Sacerdotes*. 14. cau. 10. q. 1. Ratio est; quia nisi aliter de intentione offerentis constet, Oblationes fieri censentur Parochiarum curæ animarum, administrationis Sacramentorum, & aliorum Divinorum

rum, arg. cit. can. *Quia Sacerdotes*. 13. cau. 10. q. 1. ibi: *Quia Sacerdotes pro omnibus orare debent & Oblationes accipiunt.*

191 Dicitur autem notanter in Conclusionem, nisi aliud habeat loci consuetudo, aut aliter constet de offerentium intentione & voluntate; quia conventus citati & alii Doctores, quod si sufficienter constet, offerentem velle, ut Oblationes suæ ad ornatum vel fabricam Ecclesie, vel alterius causæ pie applicentur, vel pro commo aliterius Sacerdotis celebrantis, & non Parochi cedant, dictæ intentioni satisfieri, & juxta eam Oblationes applicari debent. Ratio est, quia cum Oblationes, ordinariè loquendo, voluntariæ ac liberæ sint, haud dubie juxta intentionem dantis applicari debent, cum quis liberè donans & offerens rerum suarum moderator & arbitri existat, *L. In re mandata. C. Mandati.*

Pariter conveniunt Doctores, ut videre est a- 192 pud citatos, præsertim Fagnanum lo. cit. num. 36. ubi dicit, omnes Doctores tenere, quòd si alicubi legitime introducta consuetudo habeat, ut Oblationes non ipsi Parochi, sed Ecclesie, vel alii pio loco, vel causâ ad ornamentum, vel fabricam v. g. aut alii Sacerdoti celebranti acquirantur, licita & valida sit, consequenter observanda, atque juxta eam Oblationes applicandæ erunt, arg. c. *Cum inter*. 29. de *V. S. & c. fin. de Consuetud.*

193 Inferitur proin, quòd Oblationes, quæ sub Primitiis fiunt, vi universalis consuetudinis, atque intentionis dantium ad Neomissam pertinent, Parochi penitus nihil juris in eas habeant, ut bene observat Fagnanus in c. *Pastoralis* 9. de *His, quæ fiunt à Prælat.* Inferitur secundò, quòd Oblationes, quæ fiunt in Sacellis, Oratoriis, aut aliis locis, in vel extra Ecclesiam, ubi Imagines miraculose depictæ vel sculptæ existunt, non ad Parochum, sed ad Ecclesiam ipsam, vel Sacellam pro fabrica, vel ornatu Ecclesie, vel Imaginis, vel pro construenda in honorem Imaginis majori & splendidiore Ecclesie &c. spectent; quia consuetudo penè universalis dicto sine, & non Parochi similes Oblationes attribuit, illucque intentio dantium, & non utilitatem Parochi respiciat, ut bene notat Cardinal. de Luca de *Decimis discurf.* 19. n. 11. Ex eadem ratione inferitur tertio, quòd Oblationes, quæ fiunt in truncis, mensis, capulis &c. pro capiendis Oblationibus in vel extra Ecclesiam positis, non ad Parochum, sed ad Ecclesiam ipsam, vel alium certum suam (casu quo pro illo specialiter capsula v. g. exponitur) pertineant, utpote pro quo, & non pro Parochi consuetudo & intentio Offerentium fiat: ut proin hodie penè solæ Oblationes, quæ in Ecclesia sub Missis ad altare fiunt, & quæ pro administratione Sacramentorum, pro benedictis nuptiis, aut mulieribus post partum, pro Exequiis & sepulturis, aut aliis similibus functionibus specialiter offeruntur, ad Parochum spectent, consuetudine reliquas ferè omnes Ecclesie ipsi, aut Sacellis, aut aliis certis finibus applicant; ut cum aliis bene notat Van Elpen in *Jure Ecclesie*. uni. p. 2. tit. 33. c. 10.

194 Notandum tamen, quòd etsi ex consuetudine, aut intentione Offerentium Oblationes non ad Parochum, sed ad Ecclesiam, vel alium finem pertineant, Parochus tamen earum administrationem habeat, non quidem, ut eas sibi appropriet, sed ut ad debitum finem juxta consuetudinem loci, aut intentionem dantium applicet. Fagnanus lo. cit. num. 30. Abbas in c. *Pastoralis* 9. de *His, quæ fiunt à Prælat.* nu. 2. Van Elpen lo. cit. n. 24. & alii: N. si & circa hanc administrationem aliud habeat loci consuetudo; prout in pluribus locis videmus, ubi e. am Laici vel soli vel usâ cum Parochi Oblationes ad ministrant;

nistrant; quod omnino licitè fieri posse, pro inducato asserit Van Bepo lo. cit. pluribusque demonstrat Cardinal. de Luca, Fagnanus lo. cit. num. 30. & alii; eo præconiè fundamento, quia talis administratio non est alicujus Juris spiritualis, sed rei merè temporalis, prout consideranti patet: ut proin sicut Laicos tales Oblationes, ac reliquam Ecclesie supellestem custodire, ita eandem administrare, ac pro debito usu applicare potest, ubi id habet consuetudo; quamvis nullà consuetudine introduci queat, ut Laici Oblationes ipsimet pro se ipsi recipiant, eò quòd jus percipiendi Oblationes sit spirituale, cujus Laici incapaces sunt. Abbas lo. cit. n. 2. Pirhing h. i. in fine. Fagnanus lo. cit. n. 19. & seqq. textu expresso can. Hanc consuetudinem. 15. & can. Quia Sacerdotes. 13. cau. 10. q. 1. & c. Dudum. 31. h. 1.

195 Queritur IV. Ad quem pertineant Oblationes, quæ sunt in Ecclesiis Regularium. Resp. Eas pertinere ad Monasterium pro Religiosis ibi serviens. Fagnanus lo. cit. n. 34. Abbas in c. 1. de Statu Monach. Pasqual. in Addit. ad Laurent. de Franch. p. 2. q. 69. Engel h. i. n. 69. arg. cit. c. 1. de Statu Monach. ibi: Cùm Monachis ibi serviens debet proficere; quicquid à fidelibus offerri contigerit. Ratio est; quia licet Religiosi sint intra limites Parochie, non tamen sunt de Parochia, nec Divina à Parocho accipiunt, & ideo Oblationes inibi factæ ad Parochum non pertinent.

TITULUS XXXI.

De Regularibus, & Transuentibus ad Religionem.

1. Ratio continuationis.

Duo sunt genera personarum Ecclesiasticarum, Clericorum nempe secularium. & Regularium. Hinc quia in præcedentibus Titulis potissimum actum est de Clericis secularibus, eorumque Beneficiis, juribus, privilegiis, & obligationibus, recto nunc ordine præsentis & sequentes Tituli agent de Clericis Regularibus. Et quamvis hic Titulus sit unus ex celeberrimis in Jure, ita ut aliqui integros Tractatus in pluribus Tomis comprehensos de eo scriperint, inter quos est Roderiquez in *Question. Regular.* Miranda in *Manual. Prælat.* Lezana in *Summa Question. Regular.* Hyacinthus Donatus in *Rever. Regularium Praxi solutoria.* Tamburinus de *Jure Abbat.* Pellizarius in *Manual. Regul. Portel.* &c. Nihilominus quia ejusdem Tituli materia etiam in aliis Titulis hinc inde dispersa, invenitur, & tractandam se offert, prout ex sequentibus Titulis patebit, omiſſa prolixitate, quantum huic pertinere videbitur, & satis erit, opitulante Deo, tradere conabimur.

§. I.

De Natura & Origine Religionum, ac Religiosorum, seu Regularium.

SUMMARIUM.

- 2 Religio variè accipitur.
- 3 Definitur ad propositum.
- 4 Religiosus non tenetur actu esse perfectus.
- 5 Tenetur tamen tendere ad eam, & quidem sub mortali.

Quando, & quomodo peccet Religiosus non servans Statuta? Ibid.

- 6 Tria vota quare in Religione emittantur?
- 7 Nullus Religiosus deponit semel Professione Religionem deserere potest.
- 8 Ad Religionem requiritur, ut plures vivant in communi.
- 9 Ad Religionem de facto requiritur approbatio Pontificis.
- 10 Religiosus quid?
- 11 Tria vota sunt de essentia Religionis, aded ut nec Papa in illis dispensare valeat; quamvis ex Monacho possit facere non Monachum.
- 12 Tria vota Paupertatis, Obedientie, & Castitatis Jure Divino pertinent ad essentiam Religionis.
- 13 Quare hæc præ aliis præscripta?
- 14 Solemnitas votorum an sit de essentia Religionis?
- 15 Status Religiosus jam in Lege natura, ac scripta veteri fuit præfiguratus.
- 17 Verus tamen non existit.
- 18 Sed primum à Christo Domino est institutus.
- 19 Apostoli fuerunt Religiosi.
- 22 Religiones plures in specie, accidentaliter diversa instituta sunt ab hominibus.

Quæritur I. Quid sit Religio? & quid Religiosus? Ante responsionem notandum, terminum Religio tripliciter accipi posse. Primum quidem ac in primæva sua significatione, quæ denotat virtutem, quæ inter nobiles principalis est, ex natura sua tendens ad Deo debitum cultum & honorem exhibendum, prout ex D. Thoma tradit Miranda in *Manual. Prælat. Tom. 1. q. 1. a. 1.* de qua Religionis virtute Theologi. Secundo accipitur pro Universalitate verum Deum ritè colentium per fidem, & fidei opera: quo sensu dicitur Religio Catholica: de qua Controversiſta. Tertio in sensu, quo agit de ea Titulus præfens.

Resp. Religio seu status Religiosus bene describitur dicendo: Est Fidelium ad Christianam Charitatis perfectionem tendentium. editis votis perpetue Obedientie, Paupertatis, & Castitatis, stabilis in communi vivendi modus, ab Ecclesia approbatus. Ita in Terminis Layman. lib. 4. r. 5. cap. 1. n. 1. Pirhing h. i. n. 2. Engel eod. n. 1. Pellizzar. in *Manual. Regul. tom. 1. r. 1. cap. 1. n. 1.* esse in re communi dicitur primo, Fidelium ad Christianam charitatis perfectionem tendentium. Ad indicandum finem cujusvis Religionis, qui est perfectio Christianæ Charitatis, juxta illud Apostol. ad Rom. 12. Plenitudo ergo Legis est dilectio; quia hæc quis ultimè conjungitur Deo, juxta illud Joannis Deus Charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.

Dicitur Tendentium, quia licet status Religiosus sit status perfectionis, quatenus nempe pro fine principali habet perfectionem charitatis, tamen non tenetur Religiosus actu esse perfectus, ipsamque perfectionem actu habere, sed tantum tendere ad eam, & quidem non per omnes actus, & exercitia, quibus ad perfectionem perveniri potest, sed per illa, quæ sunt ei taxata secundum Regulam, ac propriæ Religionis, in qua degit, sanctas Ordinationes & statuta; prout fusius explicat D. Thomas 2. 2. q. 184. & q. 186. Lezana in *Summa q. Regular. cap. 1. num. 4. & 5.* cum communi aliorum. Ratio est; quia Religiosus non aliter ad perfectionem specialiter se obligat, quam quòd ad eam per Ordinis regulam & media inibi præscripta tendere velit.

Cæterum obligatio tendendi ad perfectionem in Religiosis sub mortali est, aded ut juxta communif-

simam

§. I. De Natura & Origine Religionum, &c.

nam Theologorum Religiosus mortaliter peccet. I. Si contemnit tendere ad perfectionem. II. Quando etiam absque contemptu nudum propositum, seu voluntatem habet, non tendendi ad perfectionem. III. Quando ex contemptu transgreditur Religionis suæ statuta & Ordinationes, tanquam media ad assequendam perfectionem præscripta, etiam si alias talia non sub gravi, sed tantum levi, imò sub nulla culpa obligent: qualia sunt debito tempore servare silentium, meditari &c. IV. Qui habet propositum eadem statuta (etiam contemptu secluso) universaliter non servandi, & qui de istis minime curat, nec ea observare studet, sed passim datà occasione transgreditur. Ratio hujus ultimi est; quia talis habet implicitam voluntatem non tendendi ad perfectionem, hoc ipso, quòd proponat non adhibere media ad eam assequendam in Ordine præscripta, qualia sunt Ordinis statuta. Vide de hac obligatione apud Theologos, præsertim D. Thomam 2. 2. q. 185. & 186. sicut etiam Lezanam lo. cit.

Dicitur ulterius editis votis perpetue Obedientie, Paupertatis, & Castitatis. Hæc enim juxta dicenda infra num. 12. tria Vota, sunt de essentia Religionis Jure Divino: idque merito, eò quòd præfata tria Vota sint præstantissima media ad perfectionem, quæ finis Religionis cujusvis est, assequendum. Tria namque sunt, quæ à perfectione, per quoque Dei amore hominem potissimum impediunt: videlicet I. Inordinata cura & sollicitudo temporalium, quod impedimentum indicans Christus Matth. 10. dixit: Si vis perfectus esse, vade & vende omnia que habes, & da pauperibus: & Lucæ 14. ibi: Qui non renuntiat omnibus, que possidet, non potest meus esse discipulus. Hæc autem novicia sollicitudo & cura tollitur per votum voluntarie paupertatis. II. Delectationes carnales, de quibus 1. Joan. 2. Omnia, quod est in mundo, concupiscentia est; hanc autem moderatur Castitas. III. Est propria voluntas, quæ per Obedientiam sacrificatur juxta consilium Christi Matth. 16. Si quis vult post me venire, abneget semetipsum &c.

Dicitur stabilis vivendi modus; ad indicandum, quòd Religiosus quisvis debet stabiliter, sive constanter, ac perpetuò semel assumptum Religionis modum servare, ac in eo usque ad finem vitæ perseverare aded, ut ei post emissam aliquando Professionem non amplius liceat Religionem deserere: quapropter etiam non sufficit nudum propositum servandi tria Vota substantialia ac Ordinis Regularum, sed requiritur vera promissio, verumque votum, inducens obligationem personalem eamque perpetuam. D. Thomas 2. 2. q. 183. a. 3. Pellizz. loc. cit. q. 3. Pirhing. h. i. num. 6. qui duo ultimi cum aliis volunt, non posse dari Religionem propriè talem, in qua liberum sit Religiosus pro libitu iterum discedere; quamvis dari possit, & de facto detur aliqua, ipsorum nempe Societas, in qua liberum est Superioribus Religionis dimittere Religiosum, quando id pro bono Religionis expedire judicaverint; quod qualiter fieri queat, haud obstante, quòd Religiosus discedere non liceat, nisi iudicet: ita exigere animæ suæ salutem, vide apud citatos, & alios Doctores Societatis Jesu. Cæterum quod nullus Religiosus ac perpetuò deserere amplius queat, sed stabiliter ac perpetuò manere debeat, probatur ex Concilio Trident. S. s. 25. de Regular. cap. 19. Ratio invenitur in Evangelio, quam S. P. noster Franciscus inseruit Regulæ suæ; quia nempe, Nemo mittit manum ad aratrum, & respiciens retrò aptus est Regno Dei.

Additur in Communi, quia quantumvis aliquis in privato, ac particulariter tria Vota substantialia Responſus Jus Can. Tom. III.

voveat, & observet, sanctèque vivat, nisi id in Communitate, & quidem à Pontifice approbata faciat, Religiosus non erit. nec in Religione esse dicendus est. Hyacinthus Donatus in *Rever. Regular. resolut. Tom. 4. r. 1. q. 4. n. 8.* Layman lo. cit. n. 2. Pellizz. lo. cit. qu. 12. Suarez tom. 4. de Relig. r. 9. lib. 1. cap. 2. nu. 13. arg. c. ult. de Religio. dom. & cap. un. eod. in 6. Inferitur proin, quòd Eremitæ, quantumvis sancti, nec olim fuerint, nec adhuc sint Religiosi, qui extra Communitatem à Sede Sancta approbatam in particulari aut privato vitam Religiosi similem ducunt.

Additur ab Ecclesia approbatus; quia quamvis olim antiquæ quædam Religiones ac Regulæ S. Basilii, Augustini, & Benedicti solâ Autoritate Ordinariorum loci expressè fuerint approbate & confirmatæ, Papâ non repugnante, sed potius colaudante, ut ex Bellarmino notat Miranda *Tom. 1. Manual. Prælat. q. 3. a. 6.* Roderiquez *lib. Regul. q. 1. a. 1.* Pirhing h. i. n. 7. & alii; tamen postea approbatio Religionum reservata fuit soli Romano Pontifici, prout aperte constat ex c. un. de Religio. dom. 6. & c. un. de Voto. in 6. Ratio est; quia cum Religionum novitas ac diversitas in Ecclesia Dei confusionem creare, indeque Ecclesie novicia esse, facillè posset, arg. cit. c. un. de Religio. dom. in 6. earundem approbatio inter majores causas, quæ Pontifici soli reservantur, 6. Majores de Baptis merito reservatur.

Et ex his jam patet ad secundam partem quæſti, quod sit Religiosus seu Regularis, nam propriè talis, est persona, quæ emissis tribus substantialibus in aliqua Religione ab Ecclesia approbata vivit, ibique abjectis hujus sæculi cura, & perfectionis impedimentis, propriæque abnegatæ voluntate, carnis oblectamentis, ad id solum incumbit, ut ad perfectionem veniat, Deoque perfecte serviat. Porrò Religiosus, & Regularis idem significant, nec differunt nisi in hoc, quod ly Religiosus à verbo Religio, Regularis vero à Regula, quam quisvis Regularis profitetur, derivetur.

Quæritur II. An, & quo Jure tria vota, Paupertatis nempe, Obedientie, & Castitatis perpetuæ sint de essentia Religionis? Resp. I. Præfata tria Vota omnino esse de essentia Religionis, aded ut sine illis Religio aliqua consistere nullatenus possit D. Thomas 2. 2. q. 186. a. 1. Miranda in *Manual. Prælat. tom. 1. q. 1. a. 4.* docens ita docere omnes, Hyacinthus Donatus lo. cit. qu. 5. Pellizz. loc. cit. cap. 1. q. 2. & 3. cum Communi & certa aliorum, arg. c. Cùm ad Monasterium. 6. de Statu Monachor. ubi præfata vota Religionis aded propria ac intrinseca dicuntur, ut nec Papa in iis dispensare valeat; quod intellige cum Glossa in cit. c. v. Abdicatio, & communi DD. in sensu composito, id est, ut quis sit maneatque Religiosus, & tamen non sit adstrictus tribus allegatis votis; quamvis ex causa quæ gravissima bonum commune concernente, possit dispensando ex Religioso facere non Religiosum, sicque liberando eum à Religione, etiam à votis liberare, atque concedere, ut ad sæculum redeat, ac etiam nubat, prout cum pluribus factum esse, patet ex variis historiis, quarum aliquos refert Roderiquez *qq. Regular. tom. 3. q. 1. a. 5.* Hinc Glossa loc. cit. dicit: Papa non potest dispensare ut Monachus habeat proprium, existendo Monachus, sed de Monacho potest facere non Monachum.

Resp. II. Præfata tria vota sunt de essentia Religionis ex Jure Divino. Miranda in *Manual. Prælat. tom. 1. q. 1. num. 4. & 5.* Hyacinthus Donatus lo. cit. q. 22. & communis aliorum, Conclusionem probantiam ex cit. c. Cùm ad Monasterium. 6. de Statu Monach. ubi habetur, quòd Papa cum Religioso, Ddd 3